

СТАНОВИЩЕ

от доц. дпн Калоян Димитров Симеонов – Катедра „Европеистика“, Философски факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

професионално направление 3.8 Икономика

докторска програма Политическа икономика

Автор: Огнян Митков Митев

Тема: Посткризисни промени във финансовото регулиране в ЕС: въвеждане и прилагане на макропруденциални инструменти

Научен ръководител: проф. д-р Пламен Чипев, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със Заповед № Р33 - 4524 от 19.09.2017 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научно жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на докторанта Огнян Митков Митев на горепосочената тема. Представеният от докторанта комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет. Докторантът е приложил пет броя публикации, които съответстват и са във връзка с темата на дисертационния труд.

Докторантът притежава много добри познания по разглежданата от него проблематика. В биографичен план следва да се посочи, че от месец ноември 2016 г. той работи в Българска народна банка, в дирекция „Международни отношения“, която отговаря за координирането на българските позиции в рамките на процеса на вземане на решения в ЕС. Считаю, че това е едно отлично доказателство, че от една страна докторанта се е посветил на научна тема, която съответства на неговите изследователски интереси, а от друга страна е един много добър пример за това, че академичното израстване може да се свърже и с практическото професионално развитие на докторанта.

2. Актуалност на тематиката

Актуалността на темата за промените във финансовото регулиране след последната световна икономическа и финансова криза е безспорна. В Европейския съюз се наблюдава все по-засилен стремеж да се регулират в детайли рамката за осъществяване на банков бизнес и предоставяне на банкови услуги. На преден план бяха изведени и някои нови основни моменти в това регулиране, единият от които е въвеждането и прилагането на макропруденци-

ални инструменти, които не бяха толкова широко разпространени преди кризата. Макропруденциалните инструменти имат за задача да допълнят мерките и ефекта от микропруденциалните инструменти.

От нормативното въвеждане на макропруденциалните инструменти в правото на ЕС и в българското законодателство изминаха няколко години. Но този период не е напълно достатъчен, за да се направят категорични изводи за тяхната ефективност и ефикасност. Именно това прави още по-актуален научния труд на докторанта и очертава още по-ясно неговите приноси в това научно поле.

3. Познаване на проблема

Няма съмнение, че докторантът познава много добре разглежданата проблематика, както в дълбочина, така и по отношение на въпросите, които имат пряко или косвено отношение към прилагането на макропруденциалните инструменти. Докторантът демонстрира много добро познаване и добре е структурирал теоретичните подходи на финансовото регулиране и теоретичната рамка, която има връзка с разглежданата проблематика. Авторът е очертал основните промени в регулаторните изисквания, които бяха направени след последната световна финансова и икономическа криза. Съвсем основателно тай се е спрял първо на промяната в международните пруденциални стандарти на Базелския комитет по банков надзор, а след това е анализирал в детайли промяната в макропруденциалната политика в Европейския съюз. В последната глава докторантът се е насочил съвсем основателно към практическото прилагане на най-важните буфери в областта на макропруденциалната политика. Доброто познаване на проблематиката се доказва и от включването на конкретни данни и изводи за България, което прави практическото приложение на представеното изследване още по-значимо.

4. Методика на изследването

Използваният методически инструментариум е също много богат и демонстрира добрите научни познания на докторанта. Както и самият докторант е посочил, неговото изследване се базира на дескриптивен, исторически, критичен, корелационен и сравнителен анализ. Използваните математически модели и статистически данни допълнително обогатяват и затвърждават изследователските тези и направените изводи. Авторът е използвал много широк спектър на доказателствен материал, което се демонстрира и от многобройните таблици и фигури, които той е приложил в своето изследване. В представеното изследване по един добър начин са систематизирани емпиричните данни и е направена една реалистична прогноза на развитието на прилагането на макропруденциалните инструменти в Европейския съюз и в страната.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационното изследване на автора се гради на напълно достоверни източници и материали. Използвани са релевантните международни стандарти в тази област, както и релевантните правни рамки от страна на Европейския съюз и на българското законодателство в

частност. В дисертационния труд по един безспорен начин е доказана и основната изследователска теза, а именно че фокусирането върху стабилността на отделните финансови институции и пренебрегването на макропруденциалния аспект на регулирането може да остави съществени празноти и да доведе до финансови кризи. Това е особено актуално за съвременния свят и за развитието на вътрешния пазар на ЕС, където взаимовръзките между финансовите институции и интеграцията на финансовите пазари е на едно изключително високо ниво. Авторът дефинира в своето изследване сравнително нови научни проблеми, които не са изследвани още широко в световната литература. Особен принос е, че това изследване е фокусирано и върху прилагането на макропруденциалните инструменти в България, за което на този етап е писано и публикувано много малко в страна ни.

Извършената оценка на системната значимост на банките в България, което е един от приносните моменти на дисертационния труд, има много широко практическо приложение и неговото значение ще нараства още повече. Следва да се подчертае, че и към настоящия момент в рамките на Съвета на ЕС се обсъжда пакет от мерки за намаляване на рисковете в банковата система, чието приемане е ключово за по-нататъшното развитие на банковото регулиране в ЕС и което също има връзка със системната значимост на банките в ЕС и страната. Методологиите за определяне на системна значимост бяха приети съвсем наскоро. От тази гледна точка, не е възможно да се предполага тяхната безспорност и утвърденост в практиката, което прави критичния анализ от страна на докторанта на тези методологии особено ценно и полезно.

Анализирането на отклонението на съотношението кредит/БВП, на антицикличния буфер, на съвкупния индикатор за финансовия цикъл в България и други, също имат широко практическо приложение и показват задълбочените познания на докторанта в тази област.

Безспорен принос и поздравления заслужава тезата на автора, която е доказана в неговото изследване, че методите и правилата на макропруденциалните инструменти са приложим най-вече за развитите финансови пазари и са по-малко релевантни за по-малки по мащаб финансови пазари, какъвто е и българския. Имено това прави и необходимостта от запазване на ролята на известна преценка от страна на съответните регулаторни и надзорни органи на начините и методите на прилагане на тези макропруденциални инструменти. Не случайно, дори и при създаването на банковия съюз в ЕС, който в момента се прилага единствено за държавите членки от еврозоната (той е отворен и за другите държави членки на ЕС, но те не са се възползвали от тази опция), Европейската централна банка е отговорна за малко на брой но системно важни банки (обхващащи около 80-85% от активите на банковия сектор в този съюз), докато ежедневиия надзор над няколкото хиляди по-малки банки в този банков съюз остава в правомощията на националните надзорни органи (с изключение на най-важните надзорни решения, които трябва да се одобряват от ЕЦБ).

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Както вече бе посочено в настоящото становище, представените публикации на докторанта съответстват на тематиката на изследването и са допълнително доказателство за неговите познания в разглежданата тематика. Личният принос на автора от направеното изследване се допълва и от факта, че той има възможността да наблюдава пряко развитието на регулаторните процеси в ЕС и тяхното отражение върху българската нормативна рамка и нейното приложение в страната.

Изследването е структурирано по един много добър и подходящ начин, което е допълнително предимство на представената научна разработка. То е направено едновременно на един много разбираем, но и в същото време висок професионален език. Използвана е коректната терминология и са анализирани най-релевантните източници, които имат връзка с изследваната проблематика.

Като препоръка към докторанта може да се отпрати необходимостта от по-внимателно анализиране на новите идеи и предложения на Европейската комисия в областта на макропруденциалното регулиране, които бяха лансирани през последните месеци и в момента са обект на дискусия между държавите членки. В същото време тази препоръка може да бъде трансформирана и като предложение за бъдещи изследователски начинания на докторанта, които да имат връзка с вече направеното проучване.

7. Автореферат

Представеният автореферат от докторанта отговаря на изискванията и съдържа всички необходими реквизити. То представя по един ясен, консистентен и подходящ начин научното изследване на автора, като съдържа основните моменти на направения анализ и изрежда акуратно и изчерпателно направените публикации и научните приноси, които имат връзка с изследването.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръката ми към докторанта е да публикува направеното от него изследване за въвеждането и прилагането на макропруденциалните инструменти в ЕС и България. Една подобна публикация ще има много пряко и практическо приложение, като по този начин от изследванията на автора ще могат да се възползват по-широк кръг от представители на научните и бизнес средите в България в областта на банките. Препоръчвам при осъществяването на едно подобна публикация да бъдат отразени и тези последни дебати и развития във връзка с промяната на макропруденциалния надзор в рамките на ЕС.

Във връзка със защитата на дисертационния труд отправям и следните три въпроса, на които предлагам докторанта да даде своето обосновано мнение:

1. Не са ли прекалено чести измененията през последните години на макропруденциалните и микропруденциалните правила в надзорната и правна рамка на ЕС и респективно на България, като тази честа промяна на изискванията не създава ли правен

риск и не затруднява ли прекалено много банковите институции при тяхното въвеждане и приложение.

2. Не е ли вече твърде сложна институционалната рамка за макропруденциален надзор в ЕС, особено в неговия банков съюз, в който макропруденциални правомощия имат както националните надзорни органи, така и Европейския съвет за системен риск и не на последно място Европейската централна банка. Разхвърлянето на макропруденциални правомощия сред толкова много институции не крие ли рискове за прилагането на тези правила на практика.
3. Какво е мнението на докторанта - ако България се присъедини скоро към банковия съюз на ЕС (с или без участие в еврозоната), това ще промени ли съществено прилагането на макропруденциалните изисквания на ЕС в страната.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение, бих желал да подчертая, че дисертационният труд на автора Огнян Митев съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват принос в науката и практиката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на ФИСН, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ. Докторантът притежава не само задълбочени теоретични познания, но и практически умения да обосновава действителното приложение на разглежданата проблематика.

Във връзка с гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за направеното от автора изследване и предлагам на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Огнян Митев в областта на висшето образование за социални, стопански и правни науки, професионално направление „икономика“, докторантска програма „политическа икономика“, като насърчавам докторанта да продължи своята изследователска и академична кариера.

10.10.2017 г.

Изготвил становището:

доц. дпн Калоян Симеонов